

30.08.2022

**Sosiaali- ja terveystietojen toissijaisen käytön ohjausryhmä**

|                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Asettaminen</b> | Sosiaali- ja terveysministeriö on tänään asettanut ohjausryhmän ohjaamaan sosiaali- ja terveystietojen toissijaista käyttöä.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Toimikausi</b>  | 1.9.2022-31.8.2025                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Tausta</b>      | <p>Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019) luo ajanmukaiset ja yhdenmukaiset edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutoiminnassa syntyvien henkilötasoisien asiakastietojen sekä muiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien henkilötietojen käytölle tilastointiin, tutkimukseen, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan, opetukseen, tietojohdantamiseen, viranomaisohjaukseen ja -valvontaan sekä viranomaisten suunnittelu- ja selvitystehtäviin.</p> <p>Lain perusteella Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen yhteyteen on perustettu Tietolupaviranomainen, joka vastaa eri organisaatioiden rekisteritietoja koskevista tietoluvista sekä aineistojen kokoamisesta, käsittelystä ja luovuttamisesta asiakkaiden käyttöön. Sote-tiedon rekisterinpitäjät toimivat yhteistyössä tietolupaviranomaisen kanssa ja vastaavat omista tietoaaineistoistaan. Tietoaaineistojen säädösten mukainen käsittely sekä tietoturvallisuuden ja -suojan varmistaminen edellyttävät valvontaa. Tietolupaviranomainen, rekisterin pitäjät, valvova viranomainen sekä tietoaaineistoja hyödyntävät organisaatiot muodostavat yhdessä yhteisön, jonka tulee pystyä toimimaan yhdessä ja kehittämään kokonaisuutta tehokkaasti.</p> |
| <b>Tavoitteet</b>  | <p>Sote-tietojen toissijaisen käytön tavoitteena on</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Sote-tiedot ovat entistä laajemmin ja paremmin käytettävissä ja yhdisteltävissä, jotta niitä voidaan käyttää tutkimukseen, kehittämiseen, innovaatiotoimintaan, johtamiseen, opetukseen, valvontaan, suunnitteluun ja tilastointiin.</li><li>• Tietojen tietolupien saaminen sekä tietojen tuottaminen eri lähteistä selkeytyy ja nopeutuu. Rekisterinpitäjien yhteistyö tietojen tuottamisessa tehostuu.</li><li>• Kattavasti ja helposti saatavilla oleva sote-tieto parantaa julkisen ja yksityisen toiminnan edellytyksiä ja siten hyödyttää kansalaisten hyvinvointia, sote-palvelujärjestelmän toimintaa sekä yritysten liiketoimintamallisuuksia ja vientiä. nopeuttaa tekoälyn ja robotiikan hyödyntämistä hyvinvointialan palveluissa ja toimintaprosesseissa</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

## Ohjausryhmän tehtävät

Sosiaali- ja terveystietojen toissijaisen käytön ohjausryhmän tehtävät on kuvattu lain 8 pykälässä. Ohjausryhmän tehtävänä on käsitellä ja tehdä esitys Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja sosiaali- ja terveysministeriölle:

- 1) Tietolupaviranomaisen vuosittaisesta toimintasuunnitelmasta ja siihen liittyvästä talousarviosta;
- 2) toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä Tietolupaviranomaista koskevilta osin;
- 3) rekisterinpitäjien toiminnan yhteisestä kehittämisestä ja siihen suunnattavista voimavaroista;
- 4) kullekin toimijalle suunnattavista voimavaroista tietojärjestelmien ja yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Ohjausryhmä seuraa Tietolupaviranomaisen toiminnan ja palvelujen toimivuutta sekä 47 §:ssä tarkoitettujen, lupakäsittelyyn liittyvien ja 48 §:ssä tarkoitettujen, tietojen luovutusta koskevien määräaikojen toteutumista. Lisäksi ohjausryhmä:

- 1) voi asettaa tavoitemittareita Tietolupaviranomaisen toimintaprosesseille ja käynnistää niihin kohdistuvia ulkoisia auditointeja;
- 2) voi tehdä tarvittaessa ehdotuksen Tietolupaviranomaisen toiminnan kehittämisestä Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja sosiaali- ja terveysministeriölle; ja
- 3) voi asettaa Tietolupaviranomaisen toimintaa tukevia asiantuntijaryhmiä.

Laissa kuvattujen tehtävien lisäksi ohjausryhmä koordinoi Tietolupaviranomaisen ja rekisterinpitäjien yhteistyötä sekä ohjaa asiakaspalveluiden kehitystä sekä vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa. Ohjausryhmä linjaa toisiokäytön eri organisaatioiden muodostavan kokonaisuuden kehitystä. Ohjausryhmän uudella toimikaudella sen tehtävissä tullaan erityisesti korostamaan ryhmän roolia Findatan toiminnan tukena sekä toisiokäytön eri organisaatioiden yhteistoiminnan kehittämisessä.

## Asiantuntijaryhmät

Ohjausryhmä voi asettaa asiantuntijaryhmiä. Ohjausryhmän alaisuuteen asetetaan tässä vaiheessa kolme asiantuntija alaryhmää.

Toisioekosysteemi -asiantuntijaryhmä käsittelee koko toisioekosysteemin toimintaa ja kehittämistä. Ryhmä keskittyy erityisesti toisiotiedon hyödyntämiseen, sitä syntyviin kilpailuetuihin sekä toisiokäytön kansainväliseen yhteistyöhön.

Rekisterinpitäjien ja asiakkaiden yhteistyö -alaryhmä keskittyy asiakkaiden, Tietolupaviranomaisen ja rekisterinpitäjien välisen yhteistoiminnan kehittämiseen. Ryhmän tehtävänä on määritellä toisiotiedon tuottamisen yhteisiä toimintatapoja ja toimenpiteitä mm. ohjeistusten, käytänteiden,

kokonaisarkkitehtuurin ja tietosisältöjen yhtenäistämiseksi. Ryhmä koordinoi yhteisten prosessien kehittämistä sekä varmistaa sujuvan yhteistyön operatiivisella tasolla.

Asiakasyhteistyö -alaryhmän tehtävänä on varmistaa toisiotiedon tuottamisen asiakaslähtöisyys ja asiakasnäkökulman huomioiminen kehittämisessä. Ryhmä kerää ja käsittelee asiakkaiden kehitysehdotuksia ja tarpeita toisioyhteisön toiminnan kehittämiseksi.

Asiantuntijaryhmät voivat muuttua ohjausryhmän toimikauden aikana.

Lisäksi STM tulee erikseen asettamaan lain 8 pykälän mukaisen korkean tason asiantuntijaryhmän, jonka tehtävänä on laatia anonymisointia, tietosuojaa ja tietoturvaa koskevat Tietolupaviranomaisen toiminnan periaatelinjaukset.

## Organisointi

Puheenjohtaja strategiaohtaja Pasi Pohjola, sosiaali- ja terveysministeriö

varapuheenjohtaja johtaja Minna Saario, sosiaali- ja terveysministeriö

varapuheenjohtaja johtaja Faiz Alsu hail, sosiaali- ja terveysministeriö

### Jäsenet

Tilastopäällikkö Tiina Palotie-Heino, Eläketurvakeskus  
varajäsen tilastotutkija Tuula Kyyrä

Kehittämispäällikkö Teemu Laakso, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus  
varajäsen johtaja Sari Kujala

Yksikön päällikkö Juuso Rahkola, Kansaneläkelaitos  
varajäsen tietopalvelujohtaja Marina Lindgren

Johtaja Sirpa Soini, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Erikoissuunnittelija Marianne Johnson, Tilastokeskus  
varajäsen ryhmäpäällikkö Ville Koskinen

Hallintojohtaja Jussi Holmalahti, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja  
valvontavirasto  
varajäsen erityisasiantuntija Satu Räsänen

Tutkimusylilääkäri, professori Päivi Rautava Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri,  
kuntien sosiaali- ja terveyspalveluiden edustaja  
varajäsen dosentti Ville Kytö, Varsinais-Suomen  
sairaanhoitopiiri

Järjestämisjohtaja Kirsti Ylitalo-Katajisto, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue,  
kuntien ehkäisevän sosiaali- ja terveydenhuollon edustaja  
varajäsen tutkimus- ja opetusjohtaja Jani Tikkanen

KORJATTU 6.9.2022  
Mikko Lehtimäki  
VUOKKO LEHTIMÄKI

Johtaja Anu Maksimow, Suomen Terveystalo Oy, yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen edustaja  
varajäsen johtaja Hanna-Maija Kause, Hyvinvointiala HALI ry

Ohjausryhmän pysyväksi asiantuntijaksi on kutsuttu tilastotieteen apulaisprofessori Antti Honkela Helsingin yliopistosta, tutkimusjohtaja Tarja Laitinen, TAYSista ja hankejohtaja Markus Kalliola Sitrasta. Ohjausryhmä voi tarvittaessa kutsua asiantuntijoita osallistumaan työskentelyyn.

Toimielimen kokoonpanossa on huomioitu tasa-arvolain 4 a pykälän edellytysten täyttyminen.

Ohjausryhmän sihteereinä toimivat johtaja Johanna Seppänen, Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomainen ja erityisasiantuntija Jukka Lähesmaa, sosiaali- ja terveysministeriö. Teknisenä sihteerinä toimii hallinnollinen avustaja Päivi Koivumaa, sosiaali- ja terveysministeriö.

## **Kustannukset**

Ohjausryhmä työskentelee virkatyönä eikä sen työskentelystä makseta palkkioita. Ohjausryhmän menot maksetaan Tietolupaviranomaisen toimintamäärärahoista.

Aki Lindén  
Perhe- ja peruspalveluministeri

Vuokko Lehtimäki  
Erityisasiantuntija

## **Jakelu**

Päätöksessä mainitut organisaatiot ja henkilöt

## **Tiedoksi**

STM ministerit, valtiosihteerit ja erityisavustajat  
STM osastot ja erillisyyksiköt